

#NEWME

#NewME Магазин
1-во издание

LIFE PROJECT
PROJEKT-MEDIA-EDUKACJA-FITNESS

Co-funded by
the European Union

СОДРЖИНА

1. ДЕМОКРАТИЈА ОД ЛОЧЕТОКОТ

Како демократските
движења од грасрут го
менуваат светот.

[3]

2. PLATANENPOWER- БОРБА ЗА ЗЕЛЕНИЛО

Борбата за урбано зеленило:
предизвици и решенија.

[4]

3. КАКО ФУНКЦИОНИРА РЕЦИКЛИРАНЕТО ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА?

Поглед зад сцената на
системот за
рециклирање.

[5-6]

4. ПАТУВАНЕ НА ПЛАСТИЧНО ШИШЕ

Од секојдневниот
живот до животната
средина.

[7-9]

5. ПОВЕКЕ ОД МЕД: ЗОШТО ЛЧЕЛИТЕ СЕ НЕЗАМЕНЛИВИ И

како можеме да им
помогнеме.

[10]

Движењето „Универзитети за клима“, основано во 2019 година, ги обединува чешките студенти, академици и персонал во справувањето со климатските промени и застапувањето за социјална правда. Инспириран од петок за иднината, тој се фокусира на ненасилни дејства како окупациски штрајкови и кампањи. Децентрализирано низ градовите, секое поглавје ги поддржува заедничките вредности како антидискриминација и солидарност.

Посебните точки вклучуваат кампања против фосилна пролет и застапување за оброци од растително потекло во универзитетските кафетерии. Оваа иницијатива од гласрут предизвикува бавни политички одговори, поттикнувајќи колективна акција за потребните системски промени.

Слика направена од: Олга Ваврац

PLATANENPOWER- БОРБА ЗА ЗЕЛЕНИЛО

Во 2018 година, градот Минстер објави план за сечење на две високи дрвја до важна улица во градот. Тие тврдеа дека тоа е неопходно за да се создаде привремен алтернативен пат поради градилиште. Многу граѓани не беа задоволни од оваа одлука и побараа можност да го кажат своето мислење и да разговараат за алтернативни решенија. За да организираат протест и да ја промовираат својата петиција за зачувување на растенијата, тие основаа иницијатива наречена „Platanenpower“.

Се сретнавме со Доро и Вино, двајца од организаторите, кои можеа да ни дадат увид за нивната работа.

ЦЕЛОСНОТО ВИДЕО:

CLICK HERE

КАКО ФУНКЦИОНИРА РЕЦИКЛИРАЊЕТО ВО МАКЕДОНИЈА?

Во продолжение ќе објасниме како функционира северномакедонскиот систем за рециклирање. Компанијата „ПАКОМАК“ ја сочинуваат 11-те водечки производствени компании во Северна Македонија. Тие се отворени за други компании кои имаат обврска да управуваат со пакување и се свесни за нивната општествена одговорност да обезбедат поздрава животна средина. Неговата мисија е да им обезбеди на клиентите одговорно, ефикасно и економично управување со нивниот отпад од пакување во согласност со нивните закони.

„Sound of Green“ е еко-фестивал организиран од нивна страна, каде што може да се добијат билети во замена за три празни пластични шишиња од која било големина. Овој влезен механизам има за цел да ги поттикне младите да размислуваат за животната средина и да ги потсети дека малите промени е во нивните навики може да направи разлика од која било големина.

НОВИОТ СИСТЕМ ЗА РЕЦИКЛИРАЊЕ

Пакомак е првата македонска компанија која го воведе најновиот глобален тренд во селекција на отпад во Република Северна Македонија – машини за реверзија за собирање пластични шишиња и лименки. Со новите автомати со повратна наплата, граѓаните ќе можат да го фрлаат отпадот од пакување и за возврат да добиваат „зелени бодови“ за купување производи. Главна цел на овие машини е да се зголеми можноста за селективно одлагање на отпадот, особено во урбаните средини.

Апликацијата им овозможува на корисниците да собираат поени и да ги користат како ваучери во продавниците. Тоа е дел од поголем екосистем каде што корисникот ја користи апликацијата за автентичност со автомат и собира поени за шишето отпад. Граѓаните ја добиваат вистинската вредност на материјалот што ќе го изберат, односно пазарната вредност. Ако поскапе пластиката и лименките, ќе порасне и поенот.

ПАТУВАЊЕ НА ПЛАСТИЧНО ШИШЕ

Одамна сме свесни за проблемот со пластичното загадување предизвикано од количината на пластични шишиња за еднократна употреба во оптек. Пластичните шишиња се исклучително удобна опција, особено за складирање на вода, но и за пакување козметика, лекови или средства за чистење. проблемот со пластичните шишиња е многу популарно и добро познато прашање во еколошкиот свет, но дали навистина знаеме како изгледа патувањето на нашиот мал пластичен отпад по слетувањето во жолта корпа или колоквијално во „тревата“?

КАКО ИЗГЛЕДА ПАТУВАЊЕТО НА ШИШЕ ОСТАВЕНО ВО „ТРЕВАТА“?

На едно шише му требаат околу 1.000 години за да се распадне, во зависност од големината и дебелината на пластиката. Најголем проблем е микропластиката, која е невидлива по природа, особено во океанот. Тие го трујат морскиот живот и влегуваат во нашите тела преку синџирот на исхрана, каде што продолжуваат да прават штета. Тие исто така ги оштетуваат коралните грени и предизвикуваат животните да се заплеткуваат или да го јадат отпадот.

КАКО ИЗГЛЕДА ПАТУВАЊЕТО НА ШИШЕТО НИЗ РЕЦИКЛИРАЊЕ?

Кога ќе го ставите шишето во жолта корпа, тоа оди во фабрика за сортирање, а не во депонија или во природна средина. Таквото шише може да се рециклира и да се врати на полиците во продавниците како ново.

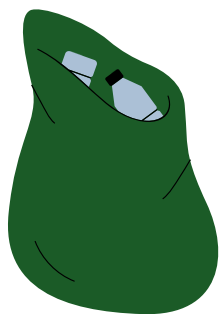
Пластиката од таквите шишиња најпрво оди во соодветните погони за сортирање, каде што се сортира и соодветно се дроба за подоцна да им даде нов живот на другите пластични производи.

ШТО МОЖЕТЕ ДА СОЗДАДЕТЕ ОД ТАКВО ШИШЕ?

- спортска облека
полиестер
- пластичен мебел, на пр.
градинарски мебел
- елементи за 3Д принтери
- украси за домаќинство

КАКО МОЖЕМЕ ДА ПРОМЕНИМЕ НЕШТО?

Проблемот со пластиката нема да се реши со сортирање отпад или рециклирање, но можеме да ја намалиме количината на пластика во нашите животи. Ајде да купиме рециклирана пластика, да го одделиме нашиот отпад и да користиме шишиња за повеќекратна употреба – малите чекори можат да направат голема разлика. Исто така, треба да ги охрабриме компаниите да користат зелени алтернативи и да лобираат влади да воведат законодавство за растителна пластика или стакло.

За да направиме вистинска разлика, треба намалување на влијанието на големиот бизнис. Едукацијата и информирањето се клучни за подигање на свеста за потрошувачката на пластика. Училиштата и заедниците можат да промовираат иницијативи како што се чистење на плажите или предизвици без пластика за поттикнување на одговорни навики.

ЖИВОТОТ НА ПЛАСТИЧНО ШИШЕ И НА ЧОВЕК

Нашата акција за намалување на пластичниот отпад и неговите последици може да поттикне повеќе луѓе да направат информирани избори кои се добри за животната средина. Намалувањето на загадувањето со пластика е колективен напор, а малите промени на индивидуално ниво, заедно со промените во индустријата и политиката, може да доведат до значителен напредок во заштитата на нашата планета.

Да не заборавиме дека решавањето на проблемот со пластичните шишиња и друга пластика за еднократна употреба бара итна акција и долгорочна посветеност.

Со разбирање на патувањето на пластичното шише, без разлика дали е оставено во природа или рециклирано, стануваме посвесни за влијанието на нашите избори. Со оваа свест и нашите постапки, можеме ефикасно да го намалиме пластичниот товар на нашите екосистеми и на идните генерации.

ПОВЕКЕ ОД МЕД: ЗОШТО ПЧЕЛИТЕ СЕ НЕЗАМЕНЛИВИ

И КАКО МОЖЕМЕ ДА ИМ ПОМОГНЕМЕ

Пчелите се вистинските херои на природата: тие опрашуваат околу 90% од сите растенија, обезбедувајќи не само нивна репродукција, туку и рамнотежа на нашите екосистеми. Особено дивите пчели играат централна улога, достигнувајќи многу растителни видови што пчелите не можат. Но, нивната иднина е под закана од губење на живеалиштата, пестициди и климатски промени.

Видеото на импресивен начин покажува како различни градови (Брно, Чешка и Лавов, Украина) веќе преземаат акција за заштита на пчелите – ваквите проекти се охрабрувачки и покажуваат колку е важно да се дејствува заедно. Добрата вест е дека сите можеме да помогнеме! Со садење цвеќиња погодни за пчелите, создавање помагала за гнездење или избегнување на употреба на хемикалии, можеме да помогнеме во заштитата на пчелната популација. Без нивна помош, голем дел од нашиот растителен свет, а со тоа и нашето снабдување со храна, би биле сериозно загрозени.

**ЗАШТИТЕТЕ ГИ ПЧЕЛИТЕ, ЗАШТИТЕТЕ ЈА
ПРИРОДАТА!**

НАЈДЕТЕ ГО ЦЕЛОТО ВИДЕО:

CLICK HERE

Демократија од земја

Креативен тим: #NewME Youth Board Чешки тим; Олга Ваврац

Фотографии: Универзитет за клима колектив

Platanenpower -Fighting for Greenery

Креативен тим: #NewME Youth Board Германски тим;

Кеа Линеман, Лоренц Пелстер, Ноа Векенброк

Фотографии: NRWision – MNSTR.TV: „Platanenpower“ – Иницијатива за соседство во Минстер (02.11.2020)

Музика: Gentle Breeze – 1-ви контакт

Како функционира рециклирањето во Северна Македонија

Креативен тим: #NewME Youth Board Македонски тим;

Кристина Гаштарова, Никола Кристијан Ценов,

Симона Златановска, Филип Давчев

Извори: Pakomak.com Pakomak Reverse Veding Machines

Патување на пластично шише

Креативен тим: #NewME Youth Board Полски тим; Каролина Бобер, Каролина Кафара, Марија Биеланич, Адам Вајмер, Станислав Бушта

Извори: National Geographic, „Едно шише во исто време“ за печатење храна, „Нов извештај ги деталзира влијанијата врз климата, здравјето и човековите права на пластичното шише“

Повеќе од мед: Зошто пчелите се незаменливи

Креативен тим: #NewME Youth Board Украински тим;

Марија Абрамчук, Ирина Кончак

Глас: Олександра Корж

Музика: Харисонс – Хари Едвино, Епидемски звук

#NEWME MAGAZINE

This publication has received funding from the European Commission under Grant Agreement no. 2021-1-DE04-KA220-YOU-000028739, ERASMUS+ Strategic Partnership, “#NewME: New Media for Green Citizenship.” Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Published in January 2025.

Content by: #NewME European Youth Editorial Board

Design: Made with Canva

Editing by: Antonia Liebich and Holly Dagnan

© 2022 – 2025 #NewME Consortium

#NEWME МАГАЗИН

Co-funded by
the European Union

Оваа публикација доби финансирање од Европската комисија според Договорот за грант бр. 2021-1-DE04-KA220-YOU-000028739, Стратешко партнерство ERASMUS+, „#NewME: Нови медиуми за зелено граѓанство“. Изразените ставови и мислења се само на авторот(ите) и не мора да ги одразуваат ставовите на Европската унија или Европската извршна агенција за образование и култура (EACEA). Ниту Европската Унија, ниту EACEA не можат да бидат одговорни за нив.

Објавено во јануари 2025 година.

Содржина од: #NewME Европски младински уредувачки одбор Дизајн: Направено со Canva
Уредување од: Антонија Либиџ и Холи Дагнан

© 2022 - 2025 #NewME Конзорциум